

Брюксел, 26 ноември 2008 г.

Комисията дава ход на мащабен план за насърчаване на потребителското търсене и за възвръщане на доверието в европейската икономика в името на растежа и работните места

Европейската комисия представи днес всеобхватен план, чиято цел е да даде тласък за възстановяването на Европа от настоящата икономическа криза. Планът за възстановяване се основава на два взаимно допълващи и обогатяващи се основни елемента. На първо място — краткосрочни мерки, които да насърчат търсенето, да съхранят работни места и да спомогнат за възвръщане на доверието. На второ място — „интелигентно инвестиране“, което да допринесе за по-висок растеж и устойчиво благоденствие в дългосрочен план. В плана се предвижда своевременен и целеви бюджетен стимул с временен характер от около 200 млрд. EUR или 1,5 % от БВП на ЕС, като се използват както националните бюджети (около 170 млрд. EUR, 1,2 % от БВП), така и бюджетите на ЕС и Европейската инвестиционна банка (около 30 млрд. EUR, 0,3 % от БВП). Всяка държава-членка следва да предприеме крупни мерки в полза на своите граждани и за доброто на Европа като цяло. Планът за възстановяване ще задълбочи и ускори реформите, които вече се провеждат съгласно Лисабонската стратегия за растеж и работни места. Той включва всеобхватни действия на национално равнище и на равнище ЕС за подпомагане на домакинствата и промишлеността и за насочване на подкрепата към най-уязвимите социални слоеве. В плана се предлагат конкретни стъпки за насърчаване на предприемачеството, научните изследвания и иновациите, включително в автомобилната промишленост и строителството. Планът за възстановяване си поставя за цел едновременно да даде тласък на усилията за овладяване на изменението на климата и да допринесе за създаването на толкова необходимите работни места, например чрез стратегическо инвестиране в енергийно ефективни сгради и технологии.

Председателят на Комисията Жозе Мануел Барозу заяви: „Извънредните обстоятелства изискват извънредни мерки. Застрашени са работните места и благосъстоянието на нашите граждани. Европа трябва да разшири обхвата на безпрецедентната координация, която постигна по отношение на финансовите пазари, и към реалната икономика. Планът за възстановяване е мащабен и смел, но все пак стратегически обмислен и устойчив. Той се опира на предложенията на Комисията от 29 октомври, които бяха първите стъпки отвъд кризисната помощ във финансовия сектор и засягаха проблемите в реалната икономика. Щастлив съм, като виждам, че планът вдъхновява държавите-членки за оповестените от тях действия.“

Председателят добави: „Планът за възстановяване може да запази милиони работни места в краткосрочен план. Той може да превърне кризата във възможност за създаване на екологично чист растеж, както и на повече и по-добри работни места в бъдеще. Своевременният и целеви бюджетен стимул с временен характер ще помогне на нашата икономика да възстанови нормалното си функциониране в рамките на Пакта за стабилност и растеж. Интелигентни инвестиции в уменията и технологиите на бъдещето ще ускорят превръщането на Европа, в рамките на Лисабонската стратегия за растеж и работни места, в динамична икономика с ниски емисии на въглерод — една модерна икономика на 21-ви век. Ако Европа действа решително за прилагане на настоящия план за възстановяване, можем да се върнем на пътя на устойчивия растеж и да изплатим краткосрочните държавни заеми. Ако не действваме незабавно, рискуваме да навлезем в порочен рецесионен кръг на спад на покупателната способност и на данъчните постъпления, растяща безработица и още по-големи бюджетни дефицити.“

Фискален стимул в размер на 1,5 % от БВП

Чрез плана за възстановяване ще бъдат приведени в действие всички стратегически механизми. Планът предвижда координиран фискален стимул в размер на около 200 млрд. EUR или 1,5 % от БВП, от които около 170 млрд. EUR (1,2 % от БВП) на равнище държави-членки като част от техните бюджети, и около 30 млрд. EUR (0,3 % от БВП) за дейност на ниво ЕС в рамките на бюджета на ЕС и от Европейската инвестиционна банка. Стимулът запазва рамката на Пакта за стабилност и растеж, като използва изцяло гъвкавостта, предлагана от Пакта. Държавите-членки, които създадат пакети мерки по този стимул, ще се възползват по два начина: те ще стимулират потребителското търсене в собствените си икономики и ще стимулират търсенето и в други държави-членки, като така дадат тласък на износа си. Благодарение на координираните действия ще се умножат положителните ефекти и ще бъдат избегнати проблеми, които могат да възникнат при един откъслечен подход.

Като част от приноса на ЕС към този финансов стимул Планът предлага да бъде ускорено изплащането на [максимално 6,3 млрд. EUR] по структурните и социалните фондове. За усъвършенстване на енергийните връзки и на ширококоловата инфраструктура, Комисията ще мобилизира допълнителни 5 млрд. EUR в периода 2009-2010 г.

Европейската инвестиционна банка ще увеличи годишните си интервенции в ЕС с около 15 млрд. EUR през 2009 и с подобна сума през 2010 г.

Съхраняване и създаване на работни места

Най-важният приоритет е да се защитят европейските граждани от най-тежките последици от финансовата криза. Гражданите, било то като работници, членове на домакинства или предприемачи, са първите засегнати от удара.

Комисията предлага да бъдат опростени критериите за подпомагане по Европейския социален фонд, като се програмират наново разходите, и да се пристъпи към авансови плащания още от самото начало на 2009 г., така че държавите-членки да разполагат по-рано с 1,8 млрд. EUR максимум, за да разширят активните си политики към пазара на труда, да пренасочат помощи към най-уязвимите социални слоеве, да предприемат действия за развитие на уменията и да имат възможност, когато е необходимо през този период, да предпочетат финансиране на проекти изцяло от Общността.

Ще бъде предоставено финансиране и от кохезионните средства до 4,5 млн. EUR, заедно с други мерки за ускоряване на изпълнението на крупни инвестиционни проекти, като този аспект също ще спомогне да се съхранят и създадат работни места.

Европейският фонд за приспособяване към глобализацията ще бъде преразгледан с цел по-бързото му привеждане в действие и разширяване на обхвата му, така че да може да допринесе за запазване и за създаване на работни места. Ще бъде преразгледан и бюджетът на ЕФПГ.

За да се стимулира търсенето на работна ръка, Планът приканва държавите-членки да обмислят намаляването на социалноосигурителните задължения на работодателите върху ниските доходи и призовава Съвета да приеме преди пролетния Европейски съвет през 2009 г. предложената директива, с която намалените данъчни ставки за трудоемки услуги ще станат постоянни.

Интелигентни инвестиции

Планът за възстановяване включва подробни предложения за създаване на партньорства между публичния сектор — като се използва финансиране от Общността, ЕИБ и държавите-членки — и частния сектор с цел насърчаване на чистите технологии чрез подкрепа за иновациите. Сред предложените инициативи е тази за европейски „зелени“ автомобили със съвместно финансиране от поне 5 млрд. EUR, инициативата за енергийно ефективни сгради, възлизаща на 1 млрд. EUR, и инициативата за „фабрики на бъдещето“, която по предварителни разчети възлиза на 1,2 млрд. EUR.

В плана за възстановяване акцентът се поставя върху „интелигентните инвестиции“. По-големите инвестиции в образование и (пре)квалификация помагат на хората да запазят работата си и да се върнат на пазара на труда, и същевременно повишават производителността. Инвестициите в инфраструктура и енергийна ефективност поддържат трудовата заетост в строителството, спестяват енергия и подобряват ефективността. Инвестициите в екологично чисти автомобили спомагат за опазването на планетата и ще изведат предприятията на Европа на водещи позиции в един силно конкурентен пазар.

Планът за възстановяване се опира на Закона за малките предприятия, за да окаже допълнителна помощ на малките и средните предприятия (МСП), като освен всичко друго отменя за микропредприятията изискването за изготвяне на годишни отчети, улеснява достъпа до обществени поръчки и гарантира заплащането на фактурите от страна на държавните учреждения в срок от един месец.

В плана се предвиждат и по-нататъшни инициативи за прилагане на правилата за държавните помощи по възможно най-гъвкав начин, за да се противодейства на кризата, като същевременно се поддържат условията на лоялната конкуренция. Сред новите мерки са пакетът за опростяване, чиято цел е да се ускори процесът на вземане на решения, временното увеличаване на 2,5 млн. EUR на прага на защитената зона за рисковия капитал и, също временното, предоставяне на по-широко поле за действие на държавите-членки за обезпечаване на заеми за предприятия.

Балансиран и диференциран подход

Предложението за бюджетен стимул цели да гарантира участието на всички държави-членки, като се избягва унифициращият подход, който не би бил ефективен, като се имат предвид различните изходни позиции на държавите-членки (вж. [IP/08/1617](#) относно икономическата прогноза на Комисията от есента). Държавите-членки, които използват благоприятните моменти за укрепване на публичните финанси, сега имат най-много възможности за маневриране.

Размерът на стимула е умерен. От една страна, той е достатъчен за ефективно ограничаване на безработицата и извеждане на милиони МСП от кризата. От друга страна, чрез него се избягват равнища на трайно задлъжняване, които биха могли да подкопаят икономическата база на Европа в дългосрочен план и да доведат до масова безработица в бъдеще.

Предвидено е стимулът да се прилага за ограничен период, след изтичането на който държавите-членки следва да постигнат обрат във влошаващите се бюджетни показатели. В актуализираните програми за стабилност или сближаване, които следва да се представят до края на 2008 г., от държавите-членки се очаква да обяснят как възнамеряват да постигнат това и да гарантират дългосрочна устойчивост.

Структурни реформи

За да се ускори и задълбочи процесът на възстановяване, както и за да се избегнат бъдещи кризи, Планът за възстановяване на Комисията предвижда амбициозни структурни реформи, моделирани съобразно нуждите на отделните държави-членки. Някои от тези реформи ще допълват фискалния стимул, като насърчават търсенето, например чрез подпомагане на покупателната способност посредством усъвършенстване на функционирането на пазарите. Благодарение на целесъобразни структурни реформи, съчетани с интелигентно инвестиране, и опирайки се на постигнатия напредък по Лисабонската стратегия, държавите-членки ще повишат конкурентоспособността и ще заемат стабилни позиции за изплащане на заемите и за изграждане на платформа за устойчив растеж.

Планът укрепва инструменти, за да гарантира, че държавите-членки ще изпълнят ангажиментите си по Лисабонската стратегия за растеж и работни места. Ситуацията във всяка държава-членка ще бъде оценена в „главите, посветени на отделни страни“, които ще бъдат публикувани от Комисията на 16 декември като част от нейния годишен пакет по Лисабонската стратегия. В тези глави ще бъдат включени допълнителни предложения за препоръки, специфични за всяка държава, които Комисията предлага за одобрение от Европейския съвет на пролетното му заседание. Това би означавало ръководителите на ЕС да се споразумеят колективно относно това какво следва да направи всяка държава-членка поотделно за прилагането на плана за възстановяване, най-вече чрез ускоряване на лисабонските реформи за насърчаване на конкурентоспособността, като същевременно гарантира финансова стабилност в средносрочен план.

Изпълнение на Плана

Комисията приканва държавните и правителствените ръководители по време на срещата на Европейския съвет на 11 и 12 декември да одобрят плана за възстановяване и да демонстрират своята решимост да действат съвместно в тясна координация. Благодарение на това Европа би могла да заеме водещо място в глобален план по отношение на решителните действия в подкрепа на реалната икономика, подобно на водещата ѝ роля по отношение на финансовите пазари, която доведе до споразумение на срещата на върха на G20 на 15 ноември във Вашингтон.

За повече подробности вж. [MEMO/08/735](#).

Пълният текст на Плана за възстановяване ще бъде публикуван възможно най-скоро на следния уебсайт:

http://ec.europa.eu/commission_barroso/president/index_en.htm